

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 425/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Konečný, vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sžrk 2/2019 a jeho rozsudkom z 5. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júla 2020 elektronicky doručená ústavná sťažnosť [REDACTED],

████████████████████ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Sžrk 2/2019 a jeho rozsudkom z 5. mája 2020.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 20. júla 2015 uzavrela sťažovateľka ako kupujúca s predávajúcim ████████████████████ (ďalej len „predávajúci“) kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bola parc. č. ██████████ (orná pôda – 1 575 m²) ležiaca v kat. úz. ██████████ (správne majú byť asi ██████████, pozn.).

3. Rozhodnutím Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru (ďalej len „kataster“) č. V 5936/2015 z 26. augusta 2015 bol povolený vklad vlastníckeho práva z tejto zmluvy v prospech sťažovateľky.

4. Proti rozhodnutiu o povolení vkladu podal prokurátor protest z 15. októbra 2015 a na jeho základe novým rozhodnutím katastra č. UP 53/2015-8 z 2. novembra 2015 bolo pôvodné rozhodnutie o povolení vkladu z 26. augusta 2015 zrušené. Protest prokurátora bol podaný na tom základe, že došlo k obídenu predkupného práva, čo v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka má za následok absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy z 20. júla 2015.

5. Proti rozhodnutiu katastra z 2. novembra 2015 podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom uviedla, že v čase vzniku právneho úkonu neexistovalo predkupné právo štátu. Okrem toho, porušenie predkupného práva nemá za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu, pretože je potrebné vychádzať predovšetkým z koncepcie a účelu inštitútu predkupného práva ako takého. Zákon č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 175/1999 Z. z.“) vymedzuje iba okamih vzniku predkupného

práva. Predkupné právo je občianskoprávny inštitút, ktorý je vymedzený komplexne v Občianskom zákonníku, a môže mať tak vecnoprávny, ako aj záväzkovoprávny charakter. Z hľadiska charakteru možno jednoznačne usúdiť, že predkupné právo podľa zákona č. 175/1999 Z. z. má charakter vecného práva, t. j. pôsobí voči každému ďalšiemu právnenému nástupcovi (každému ďalšiemu vlastníkovi nehnuteľnosti).

6. Rozhodnutím Okresného úradu Nitra, odboru opravných prostriedkov – referátu katastra nehnuteľností (ďalej len „žalovaný“) č. UPo 14/2015-4/To, OU-NR-OOP-2016/003404-4, Pd 247/15/4403-2, V 5936/2015 zo 14. januára 2016 bolo odvolanie sťažovateľky zamietnuté a rozhodnutie katastra z 2. novembra 2015 o vyhovení protestu prokurátora potvrdené.

7. Proti rozhodnutiu žalovaného podala sťažovateľka správnu žalobu, pričom rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 S 34/2016 bola žaloba zamietnutá. Krajský súd poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžr 103/2012 z 9. apríla 2013 a uviedol, že podľa jeho záverov je správny orgán pri rozhodovaní o návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností povinný prihliadať aj na existenciu predkupného práva štátu a posudzovať toto právo ako skutkovú a právnu skutočnosť, ktorá môže mať vplyv na povolenie vkladu. Ďalej krajský súd uviedol, že nebolo jeho úlohou na základe správnej žaloby riešiť otázku zákonnosti pôvodného (protestom napadnutého) rozhodnutia katastra, lebo predmetom prieskumu mohla byť len zákonnosť rozhodnutia žalovaného a rozhodnutia katastra, ktorým tento vyhovel protestu prokurátora, a to z hľadiska, či protestu malo alebo nemalo byť vyhovené. V tomto konaní nie je možné preskúmať pôvodné rozhodnutie o povolení vkladu, ale ani riešiť otázku, komu svedčí vlastnícke právo. Preto bolo povinnosťou krajského súdu skúmať najmä to, či bol protest podaný oprávneným subjektom v zákonnej lehote a či dôvody v ňom uvedené nevybočujú z rámca zákona. Protest prokurátora má zákonom predpísané náležitosti a bol podaný oprávneným subjektom v stanovenej lehote troch rokov. Dôvody v ňom uvedené nevybočujú z rámca zákona, lebo protest má oporu v ustanovení § 31 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“) najmä v tom, že pri rozhodovaní o vklade kataster

neprihliadol na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu (na existenciu zákonného predkupného práva štátu). Súčasne bolo týmto porušené ustanovenie § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, keďže nebol úplne a presne zistený skutkový stav veci.

8. V podanej kasačnej sťažnosti sťažovateľka namietala nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu, ktorý neobsahoval žiadnu argumentáciu, prečo by malo byť predkupné právo podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. takou skutočnosťou, na ktorú je kataster v zmysle § 31 ods. 1 katastrálneho zákona povinný pri povoľovaní vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností prihliadnuť. Krajský súd mal poskytnúť výklad slovného spojenia „skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu“, keďže význam tohto slovného spojenia je neurčitý. Krajský súd podľa názoru sťažovateľky vec nesprávne právne posúdil, keď predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. subsumoval pod kategóriu skutkových a právnych skutočností v zmysle § 31 ods. 1 katastrálneho zákona, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Predkupné právo je inštitútom upraveným Občianskym zákonníkom a jeho prostredníctvom môže dôjsť k usporiadaniu vlastníckych práv k pozemkom v súvislosti s významnou investíciou, avšak toto právo nemožno vynucovať prostredníctvom orgánov rozhodujúcich o vklade. Preto bolo potrebné v konaní zodpovedať otázku, aké nároky vyplývajú štátu z porušenia predkupného práva a či je následkom porušenia tohto práva absolútna alebo relatívna neplatnosť právneho úkonu, resp. či sú s jeho porušením spojené iné následky. Predkupné právo má totiž rovnaký obsah bez ohľadu na to, akému subjektu patrí (štátu, fyzickej osobe, právnickej osobe). Ďalej sťažovateľka namietala, že platnosť právneho úkonu je potrebné posudzovať podľa právnej úpravy účinnej v čase jeho vzniku, pričom poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Obdo V 16/2016, ako aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 222/2011 z 29. mája 2014. Ustanovenie § 31 ods. 1 katastrálneho zákona nemožno interpretovať tak, že kataster je povinný posudzovať platnosť právneho úkonu podľa práva účinného v čase rozhodovania o návrhu na vklad. Napokon sťažovateľka namietala, že v konaní došlo k porušeniu zásady rovnosti vyplývajúcej z čl. 12 ústavy.

9. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžrk 12/2018 z 5. mája 2020 bola kasačná sťažnosť zamietnutá. Najvyšší súd v odôvodnení uviedol, že skúmal, či dôvody uvedené v proteste prokurátora nevybočujú z rámca zákona, teda či sa protestu malo alebo nemalo vyhovieť. Účelom konania o návrhu na vklad je kontrola dodržania zákonných podmienok pri nakladaní s nehnuteľnosťami. Podľa názoru najvyššieho súdu možno zjednodušene povedať, že kataster má vo vkladovom konaní skúmať platnosť zmluvy, zmluvnú voľnosť a oprávnenie prevodcu nakladať s nehnuteľnosťou. Keďže je kataster povinný zistiť presne a úplne skutkový stav veci, prihliada aj na iné skutkové a právne skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na povolenie vkladu. Kataster posudzuje uvedené skutočnosti ku dňu vydania rozhodnutia o návrhu na vklad, a teda skúma, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali také skutkové alebo právne zmeny, ktoré by bránili vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 175/1999 Z. z. tento zákon upravuje zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou, ako aj postup orgánov štátnej správy pri vydávaní osvedčenia o významnej investícii. Podľa dôvodovej správy je tento zákon opatrením, ktoré by malo uľahčiť veľké investície do hospodárstva Slovenskej republiky a jeho základným cieľom je urobiť priechodným majetkovoprávne vyporiadanie pozemkov a stavieb a prípravu výstavby výrobných kapacít významných z hľadiska celého hospodárstva. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. na pozemok a stavby na ňom, na ktorom sa má realizovať významná investícia podľa § 1 ods. 3, vzniká zo zákona predkupné právo štátu dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou. Predkupné právo štátu sa zapíše do katastra nehnuteľností na návrh príslušného ministerstva. Vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva vo všeobecnosti a na účel sledovaný zákonom č. 175/1999 Z. z. (ktorým je zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou z hľadiska celého hospodárstva Slovenskej republiky) je zmluvná voľnosť vlastníka pozemku priamo zo zákona obmedzená, a teda vlastník pozemkov je povinný v prípade ich zamýšľaného predaja prednostne pozemky ponúknuť na kúpu štátu. Iba takýto výklad § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. môže byť v súlade s účelom a cieľmi tohto zákona. Podľa názoru najvyššieho súdu v danom prípade nenastala neplatnosť právneho úkonu (zmluvy o prevoze nehnuteľnosti), pretože podmienky jej platnosti sa skúmajú vždy ku dňu

uzavretia zmluvy. V čase uzavretia zmluvy neexistovala právna úprava brániaca realizácii predmetu zmluvy. Táto situácia nastala dodatočne po uzavretí zmluvy, ale ešte v čase pred rozhodnutím o vklade. Správny orgán musí rešpektovať právny stav vyplývajúci z právnych predpisov, ktoré nadobudnú účinnosť do času jeho rozhodovania a ktoré nepravou retroaktivitou zasahujú do právneho vzťahu. Ďalej najvyšší súd uviedol, že neprihliadnutie katastra v konaní o povolenie vkladu na existenciu predkupného práva štátu obmedzujúceho zmluvnú voľnosť predávajúceho ako na skutočnosť majúcu vplyv na povolenie vkladu je v rozpore s účelom a cieľmi zákona č. 175/1999 Z. z. a je porušením § 31 ods. 1 katastrálneho zákona. Uvedené platí aj vtedy, ak predkupné právo štátu vzniklo až po uzavretí kúpnej zmluvy, lebo kataster je povinný skúmať, či po uzavretí zmluvy do rozhodnutia o povolení vkladu nenastali skutkové alebo právne zmeny, ktoré by vkladu bránili. Uvedenú situáciu treba hodnotiť ako dodatočnú právnu nemožnosť plnenia, ktorá objektívne nastala ešte pred rozhodnutím o vklade a na ktorú je správny orgán rozhodujúci o návrhu na vklad povinný podľa § 31 ods. 1 katastrálneho zákona prihliadať. Správny orgán bol preto povinný skúmať, či bola predmetná nehnuteľnosť prednostne ponúknutá štátu. Dôvody uvedené v proteste prokurátora sú súladné so zákonom, a preto v súlade so zákonom je aj rozsudok krajského súdu.

10. Sťažovateľka odôvodňuje ústavnú sťažnosť najmä arbitrárnosťou napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a argumentuje tým, že predkupné právo v čase vzniku právneho úkonu nebolo zapísané v katastri nehnuteľností. Aj výklad ustanovenia § 31 ods. 1 katastrálneho zákona musí byť konformný s ústavou zakazujúcou retroaktivitu právnych noriem, čo vylučuje, aby správny orgán mohol posudzovať platnosť právneho úkonu podľa právneho stavu daného v čase rozhodovania o návrhu na vklad. V čase rozhodovania o návrhu na vklad môže správny orgán prihliadať napr. na prípadné porušenia zákona z procesného hľadiska. Ďalej ide o to, že porušenie predkupného práva nezakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka a nemôže ani zakladať dodatočnú nemožnosť plnenia. Potom je dôležité, že ak porušenie predkupného práva nezakladá ani absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ale ani dodatočnú nemožnosť plnenia, potom nie je dôvod, aby správny orgán naň prihliadal. Rovnako, ak by išlo o relatívnu neplatnosť právneho úkonu, osoba oprávnená z predkupného práva by sa musela

svojho práva zákonným spôsobom dovolať, pričom pokiaľ z ustanovenia § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka vyplýva možnosť oprávneného domáhať sa, aby mu vec bola ponúknutá na predaj. Ustanovenia týkajúce sa následkov spojených s porušením predkupného práva (§ 603 a § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka) sú kogentné. Predkupné právo na základe zákona č. 175/1999 Z. z. je svojím charakterom vecným právom.

11. Podľa názoru sťažovateľky treba rozsudok najvyššieho súdu považovať za arbitrárny. Najvyšší súd sa nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľky, podľa ktorej zákon č. 175/1999 Z. z. nespája porušenie predkupného práva štátu s absolútnou neplatnosťou, ktorá nevyplýva ani z dôvodovej správy. Nevysporiadal sa ani s argumentáciou poukazujúcou na ustanovenia § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplývajú nároky spojené s prípadným porušením predkupného práva. Pritom v danej veci ide práve o posúdenie následkov vyplývajúcich z prípadného porušenia predkupného práva v spojení s ustanovením § 31 ods. 1 katastrálneho zákona. Ak najvyšší súd na tieto podstatné otázky nedal odpoveď, jeho záver o tom, že kataster mal prihliadať na predkupné právo štátu, nie je založený na dostatočných (preskúmateľných) argumentoch. Tým bol zásadne popretý účel a význam týchto ustanovení, čo znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Ak by sa priznalo štátu ako oprávnenému z predkupného práva odlišné právne postavenie, išlo by o neprípustný zásah v rozpore so zásadou rovnosti pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1 ústavy. Pokiaľ zákonodarca v zákone č. 175/1999 Z. z. neupravil odlišne obsah inštitútu predkupného práva, oprávnenia, resp. nároky z neho, ako aj následky spojené s jeho porušením, potom je potrebné vychádzať z ustanovení, ktoré tieto právne kategórie upravujú. Opačný výklad je v rozpore s princípom právnej istoty a s legitímnymi očakávaniami účastníkov konania.

12. Sťažovateľka ďalej namieta, že najvyšší súd založil svoju argumentáciu na inom právnom posúdení ako kataster a žalovaný, avšak bez toho, aby stranám vytvoril priestor na vyjadrenie k aplikácii ustanovenia § 575 Občianskeho zákonníka o dodatočnej nemožnosti plnenia.

13. Nesprávne právne posúdenie a nepreskúmateľná argumentácia uvádzaná správnymi orgánmi a následne všeobecnými súdmi znamená nielen porušenie práva

na spravodlivý proces, ale je aj zásahom do základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy, resp. podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže nebol rešpektovaný princíp majetku, princíp odňatia (zbavenia) majetku podľa pravidiel a princíp zachovania rovnováhy medzi požiadavkami všeobecného záujmu komunity a požiadavkami na ochranu základných práv jednotlivca.

14. Sťažovateľka tiež uvádza, že rozhodnutím správneho orgánu bola pozbavená svojho majetku „*nezákonným spôsobom*“, keďže k zrušeniu rozhodnutia o vklade došlo na základe vyhovenia protestu prokurátora, ktoré(ý) „*zjavne vybočoval z rámca zákona*“, a preto navrhuje, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 Rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn. 4Sžrk/2/2019 zo dňa 5.5.2020 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžrk/2/2019 zo dňa 5.5.2020 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

Relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon

č. 314/2018 o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

18. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

20. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

23. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

24. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

25. Ústavný súd poznamenáva, že v obsahu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

26. Sťažovateľka namieta, že výrokom napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorým zamietol jej kasačnú sťažnosť, došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu.

27. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom

prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

28. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

29. Právny problém nastolený v ústavnej sťažnosti sťažovateľky spočíva v tom, že najvyšší súd subsumoval predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. do kategórie skutkových a právnych skutočností v zmysle § 31 ods. 1 katastrálneho zákona, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Sťažovateľka argumentuje, že najvyšší súd sa nezaoberal otázkou, aké nároky vyplývajú z porušenia predkupného práva štátu a či vôbec je následkom jeho porušenia absolútna alebo relatívna neplatnosť právneho úkonu, resp. či sú s jeho porušením spojené iné následky.

30. Z obsahu napadnutého rozhodnutia (bod 9 tohto uznesenia) najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľky, s ktorými sa nestotožnil, a preto kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietol. Obsah odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu reaguje na sťažovateľkou predložené žalobné námietky a poskytuje jej adekvátne odpovede.

31. V kontexte nosných sťažnostných argumentov sťažovateľky ústavný súd nezistil taký výklad a aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, predovšetkým so zameraním na sťažovateľkou namietaný výklad a aplikáciu ustanovenia § 31 ods. 1 katastrálneho zákona, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu a ktorá by mohla vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom zaručeným v čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny), resp. právom zaručeným v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zistené skutočnosti preto vylučujú prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti a svojvoľnosti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

32. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky o prekvapivom právnom posúdení veci bez vyjadrenia sa k aplikácii § 595 Občianskeho zákonníka stranami sporu, ústavný súd pripomína, že v danej veci ide o konanie v správnom súdnictve. Správne súdy poskytujú len súdny prieskum zákonnosti správneho aktu, ktorým bolo aplikované právo iným orgánom. Inými slovami, relevantné právne ustanovenia aplikoval správny orgán, keď posudzoval ním prejednávanú vec z hľadísk ustanovených § 31 ods. 1 katastrálneho zákona, a to vrátane ustanovení hmotnoprávnych predpisov. Správne súdy vykonali kontrolu zákonnosti rozhodnutia žalovaného v rozsahu vymedzenom správnu žalobou a kasačnou sťažnosťou, neaplikovali konkrétne ustanovenia súkromného hmotného práva. Preto nebolo ich povinnosťou svoje právne posúdenie vopred stranám avizovať. Navyše, najvyšší súd len explicitne pomenoval právnu kategóriu „dodatočnej nemožnosti plnenia“, ktorej existenciu zistil a vyhodnotil už správny orgán ako inú právnu skutočnosť, ktorá ma vplyv na povolenie vkladu.

33. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu neexistuje príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia porušenia uvedených práv po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. A keďže z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť

k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde sťažnosť aj v tejto časti.

34. K rovnakým právnym záverom dospel ústavný súd aj pri rozhodovaní vo veciach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 622/2018, I. ÚS 2/2019, I. ÚS 26/2019, I. ÚS 125/2019, I. ÚS 178/2019, II. ÚS 135/2019, II. ÚS 158/2019, kde sa riešila skutkovo a právne obdobná situácia na základe sťažnosti inej sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu